

Saimaannorppa

Uutiskirje tammikuu 2023

Vuosi vaihtui

Mukavaa alkanutta vuotta saimaannorppien ystäville sekä tietysti saimaannorpille. Viime talvi oli pitkästä aikaa runsasluminen, vaikka tammikuussa tilanne näytti heikolta. Toivotaan tälle vuodelle samaa! Joulukuun alussa saatiin jo nauttia kunnon lumisateista, mutta joulun lauhempi sää sulatti monet kinokset. Nyt sääennuste näyttää lupaavalta, mikä on hyvä, sillä pakkasta ja lunta tarvitaan lisää jotta apukinoksia päästään kolaamaan.

Olemme puuhanneet norppavisio-näyttelyä, jota pääsee ihastelemaan Lappeenrannassa sekä Savonlinnassa. Norppavisio-näyttelystä kerrotaan tarkemmin uutiskirjeessä. Muitakin tapahtumia suunnitellaan jo kovasti.

Pientä jännitystä on vielä ilmassa siinä, miten talvi Saimaalla etenee. Toivotaan, että koko Saimaa saa kunnon jääpeitteen ja runsaasti lunta päälle.

Saimaan rannoille saatiin valkoinen lumipeite joulukuun alussa. Kuva: Sanna Leppänen.

Muistathan seurata norppatiedotusta myös täältä:

[Saimaannorppa-Facebook](#)

[Luonnonsuojeluliiton saimaannorppa-sivut](#)

[Luonnonsuojeluliiton Etelä-Karjalan piirin Facebook](#)

[Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piirin Facebook](#)

Lisäksi Saimaa- ja norppa-asioita on esillä myös muilla luonnonsuojeluliiton Saimaan alueen piirien ja paikallisyhdistysten sivuilla.

Tulevia tapahtumia:

Luonnonsuojeluliitto järjestää tai on mukana seuraavissa tapahtumissa norppateemalla:

Tammikuu-helmikuu: mahdolliset apukinoskolaukset.

4.–27.1 ke–pe klo 11–17, la klo 11–14 Norppavisio – taidenäyttely Galleria Pihatossa Lappeenrannassa. Saimaannorppa-aiheisessa näyttelyssä kurkistetaan saimaannorppien uniin ja taiteilijoiden norppanäkyihin.

20.–24.2 Eräviikko Etelä-Karjalan kouluissa ja päiväkodeissa. Tarjolla norppa-aiheisia oppitunteja ja katiskatyöpajoja.

23.2.–1.5 klo 10–17 Norppavisio – taidenäyttely Riihisaarella Savonlinnassa. Saimaannorppa aiheisessa näyttelyssä kurkistetaan saimaannorppien uniin ja taiteilijoiden norppanäkyihin.

Tervetuloa mukaan!

Saimaannorppakanta kasvaa

Metsähallitus julkaisi saimaannorppakanta-arvion marraskuun lopulla, ja tällä hetkellä Saimaalla uiskentelee 430–440 norppaa. Pitkäjänteisen suojelutyön ansiosta kanta on kasvanut kymmenellä yksilöllä. Viime vuonna syntyi 92 kuuttia Saimaalle, mikä oli erittäin hyvä tulos. Mennyt talvi osoitti sen, että hyvät lumiolosuhteet takaavat onnistuneen pesinnän eikä pesäkuolleisuutta ole juuri havaittu. Hyvä uutinen on se, että norppakanta on vahvistunut nykyisen levinneisyysalueen reunoilla kuten Puruvedellä, Pyhäselällä ja Suur-Saimaalla.

On hyvä muistaa, että alueiden välinen vaihtelu norppien lukumäärässä on suurta eikä saimaannorppa ole täysin levinnyt vanhoille esiintymisalueilleen. Pienen populaatiokoon vuoksi geneettinen monimuotoisuus uhkaa edelleen heiketä, ja siksi onkin tärkeää, että norppa voisi rauhassa levitä uusille alueille. Jos norppakanta saadaan vahvistumaan, niin ehkä joku päivä voit bongata citynorpan myös Lappeenrannan edustalta niin kuin nyt Savonlinnassa.

Norppien määrän kasvaessa voit törmätä useammin myös jäällä pötkötteleviin norppiin. On hyvä muistaa, ettei häiritse norppaa vaan tarkkailee sitä riittävän kaukaa kameran tai kiikarin kautta. Kuva: Juha Taskinen

Norpan talvipesä

Saimaannorppa on ahkera pesänrakentaja, sillä norppa rakentaa tyypillisesti pari kolme pesää talven aikana. Talvella tarvitaan siis hyviä lumikinoksia riittävästi turvaamaan pesintää. Saimaannorpat viihtyvät omissa oloissaan toisin kuin jäämerellä elävät sukulaiset jäämerennorpat, jotka voivat vierailla toisen pesissä eikä yksityisomistusta ole. Laatokalla norpat jakavat saman pesän useamman yksilön kanssa. Lieneekö saimaannorpan vähäinen määrä syynä siihen, että norpat viihtyvät omissa oloissaan.

Norpalle hyvä pesäpaikka löytyy usein kallioisen selkäluodon rannasta pohjois- tai itärannalta, jossa lumipeite säilyy keväällä pisimpään. Norppa on hyvin pesäpaikkauskollinen, ja viihtyy samassa paikassa vuodesta toiseen. Pesän norppa kaivaa räpylöillään alhaalta päin eikä sitä voi ulkoa päin nähdä. Siksi onkin tärkeää, että annamme norpille pesimisrauhan, kun liikumme Saimaalla.

Ilmastonmuutoksen myötä lämpenevät talvet uhkaavat pesinnän onnistumista. Vähälumisina talvina norppa ei pysty tekemään kinospesää, tai pesästä tulee liian heiveröinen, jolloin se romahtaa liian aikaisin. Tällöin kuutit altistuvat paleltumiselle, petoeläimille ja muulle häiriölle.

Norppa rakentaa pesän kinostuneeseen lumikasaan, eikä ulkoapäin voi havaita, missä kinoksessa pesäsijaitsee. Saimaalla kulkiessa on hyvä välttää rantoja pitkin liikkumista ettei häiritse pesässä olevaa norppaa. Kuva: Ismo Marttinen

Apukolaukset

Viime vuonna Metsähallitus päätti siirtyä uuteen toimintatapaan, jossa kinosten tekijät alueillaan päättävät kinosten tekemisestä ja Metsähallitus ohjaa edelleen toimintaa. Uusi joustavampi toimintatapa sai hyvän vastaanoton vapaaehtoisilta ja vähensi samalla Metsähallituksen työmäärää. Tänä vuonna käytäntö on sama. Kolaamaan lähdetään sään niin salliessa ja syitä siihen on useita. Vaikka lunta olisikin nyt riittävästi, niin lyhytkin lämpöjakso talven aikana voi heikentää pesäkinosta merkittävästi. Apukinoksien hyviin puoliin kuuluu ehdottomasti se, että ne kestävät paremmin kuin luonnonkinokset. Erityisesti keväällä ne säilyvät pidempään kuutin ja emon suojana.

Suomen luonnonsuojeluliitto järjestää apukinostalkoita Etelä-Karjalassa ja Etelä-Savossa tammi- tai viimeistään helmikuun alussa, riippuen jää- ja sääolosuhteista. Etelä-Karjalan kolaukset pyritään järjestämään joku lauantai. Etelä-Savossa talkoopäiväksi on suunniteltu la 21.1 ja varapäiväksi la 28.1. Mikäli olet kiinnostunut Etelä-Karjalan talkoista, ota yhteyttä Sanna Leppäseen (sanna.leppanen@sll.fi, p. 050 530 3270) ja jos Etelä-Savo sopii sinulle paremmin, ota yhteyttä Marjaana Kovaseen (marjaana.kovanen@sll.fi, p. 044 776 4230).

Apukinostalkauksista kokonaisuudessaan vastaa Metsähallitus ja siellä Riikka Alakoski (riikka.alakoski@metso.fi, p. 040 530 7241). Metsähallitus määrittelee kinospaikat, koordinoi toiminnan sekä ohjeistaa kolaajat apukinosten tekemiseen. Omin päin kinoksia ei tule tehdä.

Apukinostalkaukset ovat osa Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hanketta.

Apukinoksia kolattiin tammikuussa 2022 useamman vapaaehtoisen voimin Etelä-Saimaalla Kuva: Hanne Kosonen.

Norppaturvallinen kalastus

Syksyn suurimmat katiskatalkoot järjestettiin Lappeenrannan teknillisen yliopiston oppilaille TETRA ry:n organisoimana. Innokkaat opiskelijat rakensivat mahtavat 19 katiskaa glögin ja torttujen nauttimisen lomassa. Nämä katiskat opiskelijat lahjoittivat Luonnonsuojeluliitolle, joka jakaa katiskat maksutta vapaa-ajankalastajille "Vaihta verkot katiskaan" tapahtumassa. Tänä vuonna tapahtuma järjestetään Joroisissa 17.6. Suunnitelmissa on jakaa sata katiskaa Saimaan alueen kalastajille juuri silloin kuin keväiset verkkokalastusrajoitukset ovat päättymässä. Verkkokalastus päättyy muikkuverkoilla jo 20.6 ja muiden verkkojen osalta 30.6. Verkot on silti hyvä jättää laskematta veteen, sillä kuutit opettelevat vielä tuolloin itsenäistä elämää ja niiden riski jäädä verkkoon on suuri.

Yleisiä katiskatalkoita ei pidetty syksyllä Etelä-Karjalassa, siksi keväälle onkin suunnitteilla avoimet katiskatalkoot Lappeenrantaan. Päivämäärää ei vielä ole päätetty, mutta tiedotamme siitä heti kun paikka ja ajankohta varmistuu. Pidämme myös tilauksesta talkoita mm. osakaskunnille, oppilaitoksille ja muille asiasta kiinnostuneille porukoille. Norppaturvallisen Saimaa-katiskan voi helposti rakentaa itse ohjeiden avulla. [Saimaa-katiskan tekoon löytyy mainio kirjallinen ohje ja sekä videoita](#), joilla katiskan tekeminen onnistuu kaikilta.

Nämäkin katiskat saadaan jakaa ensi kesänä Saimaan alueen kalastajille Kuva: Sanna Leppänen

Muistathan seurata norppatiedotusta myös täältä:

[Saimaannorppa-Facebook](#)

[Luonnonsuojeluliiton saimaannorppa-sivut](#)

[Luonnonsuojeluliiton Etelä-Karjalan piirin Facebook](#)

[Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piirin Facebook](#)

Norppavisio-saimaannorppanäyttely esille Lappeenrantaan ja Savonlinnaan

Tänä keväänä päästään kurkistamaan saimaannorppien uniin ja taiteilijoiden norppanäkyihin. Suomen luonnonsuojeluliiton ja Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeen tuottamassa Norppavisio-näyttelyssä on mukana **Hannamari Matikaisen** uusia maalauksia, **Kaarina Tiaisen** norppakuosisia uniikkitekstiilejä sekä Saimaan rantojen koululaisryhmien taideteoksia useilla eri tekniikoilla toteutettuina.

Koululaiset Lappeenrannasta, Imatralta, Mikkelistä ja Savonlinnasta ovat syksyn 2022 aikana pohtineet, millaisista asioista saimaannorpat voisivat nähdä unia tai painajaisia. Tuloksena on villejä ja värikkäitä teoksia.

Lappeenrannan Kasukkalassa on koostettu videoteos saimaannorpan kuvitteellisesta kokemusmaailmasta. Imatran Vuoksenniskalta näyttelyyn tulee taidokas ryijy, jossa norppa hehkuu väriä, lämpöä ja tekstuuria. Mikkelin Otavasta olemme saaneet vaikuttavan, eri tekniikoita kekseliäästi yhdistävän kollaasityön. Savonlinnan Heikinpohjassa on syntynyt installaatioita, joissa kalaverkot vaanivat pahaa-aavistamattomia eväjalkaisia ja roskat täplittävät herkkää vesielementtiä.

Tekstiilitaiteilija, saimaannorppa-asiantuntija Kaarina Tiainen tuo näyttelyyn uniikkeja tekstiilejä. Norpan kiehkuraiskuviot ovat inspiroineet Tiaisen eloisia töitä, joissa näkyy rakkaus norppaan ja kyky löytää tarkoituksenmukaisuuden ja kauneuden yhteys.

Kuvataiteilija Hannamari Matikainen on tehnyt näyttelyä varten uusia saimaannorppa-aiheisia maalauksia. Matikaisen norpat ovat äkkiä katsottuna suloisia ja liikuttavia. Toisaalta ne katsovat kankaalta vakavina. Mitä ne näkevät ja miltä asiat niistä näyttävät?

Galleria Pihatto, Lappeenranta
4.–27.1.2023
avoinna ke–pe klo 11–17
la klo 11–14

Riihisaari, Savonlinna
23.2.–1.5.2023
avoinna päivittäin klo 10–17

Ympäristökasvatus

Eräviikko tulee taas

Norppaoppituntien kysyntä on perinteisesti ollut runsasta keväällä eikä tämäkään vuosi ole poikkeus. Eräviikko on Etelä-Karjalan Liikunta ja Urheilu ry:n (EKL) organisoima luontoaiheinen teemaviikko Etelä-Karjalan kouluille ja päiväkodeille. Mukana on useita yhteistyökumppaneita järjestämässä toimintaa lapsille ja nuorille. Vaikka itse eräviikko on viikolla 8, niin Suomen luonnonsuojeluliiton järjestämiä norppa-aiheisia oppitunteja, ulkoleikkejä ja katiskatyöpajoja voidaan toteuttaa muinakin aikoina. Luonnonsuojeluliitto tarjoaa toimintaa pienimmistä päiväkotikäisistä aina yläkouluikäisiin asti ja toiminta suunnitellaan aina ikäryhmän mukaisesti.

Lisätietoja koulu- ja päiväkotivierailuista: sanna.leppanen@sll.fi, p. 050 530 3270.

Kuutin synttärät -tapahtuma

Saimaannorpan kuuttien syntymäpäivänä pidetään Nestorin päivää 26.2., jonka molemmiin puolin saimaannorpat synnyttävät poikasensa. Olemme useampana vuonna järjestäneet Kuutin synttärät -tapahtuman juhlistamaan tulevia kuutteja. Juhlissa on monenlaista norppaaiheista toimintaa niin pienille kuin hieman isommillekin norppafaneille. Tapahtumassa perehdytään norpan elämään mm. leikkien ja pelien avulla. Tapahtuma on aikaisempina vuosina ollut Lappeenrannassa, mutta tänä vuonna Kuutin synttärät rantautuu Savonlinnaan. Paikka ja ajankohta on vielä avoinna. Tiedotamme tapahtumasta lähempänä.

Kouluilla ja tapahtumissa käytetään monenlaista ympäristökasvatusmateriaalia kuten pesän pienoismallia, katiskaa ja norppavisaa. Kuvat: Hanne Kosonen

Norppaterveisin

Sanna Leppänen
Saimaannorppa-asiantuntija,
hankeryöntekijä
Etelä-Karjala
Yhteinen saimaannorppamme LIFE
sanna.leppanen@sll.fi
p. 040 528 0785

Hanne Kosonen
Hankekoordinaattori,
norppatiedottaja
Etelä-Karjala
Yhteinen saimaannorppamme LIFE
hanne.kosonen@sll.fi
p. 040 194 1885

Marjaana Kovanen
Hankeryöntekijä
Etelä-Savo
Yhteinen saimaannorppamme LIFE
Norppaturvallinen rysä -hanke
marjaana.kovanen@sll.fi
p. 044 776 4230

Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hanke on saanut rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta. Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkemyksiä, eikä Euroopan komissio tai CINEA ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen käytöstä.